

Miljøverndepartementet
postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Vår saksbehandler
Ronny Henriksen
Telefon 22055500
Telefaks 22055592
E-post Ronny.Henriksen@akershus-f.kommune.no

Vår dato
02.07.02
Deres dato
28.02.02

Vår referanse
02/01567/002 C50 &13
Deres referanse
2002-458-1
K/Thg/tla

HØRING AV NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

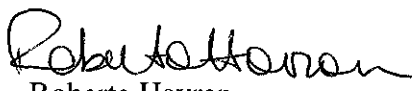
Høringen av NOU 2002:1 Fortid former framtid ble behandlet i Hovedutvalg for kultur den 17.06.02 og i Fylkesutvalget den 25.05.02. Saksframlegg og protokoll fra behandlingene følger vedlagt.

Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på et tilleggsforslag i FU 25.06.02, vedtatt pkt 4, som på et generelt grunnlag ber om at større og omfattende høringssaker blir oversendt fylkesutvalgets medlemmer slik at disse har bedre tid til å forberede behandlingen av saken i partigruppene. Punktet har derfor ikke nødvendigvis direkte relevans for behandlingen av denne konkrete saken.

Saksframlegg og protokoller oversendes også pr e-post.

Med vennlig hilsen

Ronny Henriksen
Fung. Stabsleder

Roberta Havran
kulturvernkonsulent

Kopi: Fylkesutvalgssak 0095/02, samt protokoll datert 18.06.02 og 01.07.02

SAKSFRAMLEGG

Arkivsaksnr.: 02/01684/001-

Behandles i:	Fylkesutvalget	25.06.02
	Hovedutvalg for kultur	17.06.02

HØRING AV NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Administrasjonens innstilling

1. Fylkesutvalget anser at NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer for en ny kulturminnepolitikk, legger et godt grunnlag for videre arbeid for endringer i kulturminnevernet.
2. Fylkesutvalget anbefaler at det utarbeides en Stortingsmelding om oppgaveendringene innen kulturminnevernet og de økonomiske forpliktelsene knyttet til disse.
3. Fylkesutvalget anbefaler at endringene i kulturminnevernet ses i lys av fylkeskommunens fremtidige rolle som regionalpolitisk aktør, jf Stortingsmelding nr 19 om oppgavefordelingen.

Oslo (dato) 2002

Harald K. Horne
fylkesrådmann

Viktige punkter i saken

Miljøverndepartementet har sendt ut på høring *NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk*. Høringsfristen er satt til 28.06.02. Bakgrunnen er at Stortinget våren 1998 anbefalte å sette ned et offentlig utvalg som skulle utrede en ny kulturminnepolitikk. Kulturminneutvalget ble oppnevnt 09.04.99 med Tora Aasland som leder.

Oppgavefordelingsutvalget har parallellt med utvalgets arbeid lagt til grunn prinsipper for en ny oppgavefordeling mellom stat, fylke og kommune. I dette ligger at en større del av dagens miljøoppgaver skal legges nærmere brukerne. Dette er omtalt som *Kommuneprosjektet* i utvalgets arbeid. Miljøverndepartementet gjennomførte høsten 2001 en omfattende kartlegging av hvilke oppgaver, hvilket ansvar og hvilken myndighet fylkeskommunene og kommunene bør ha i fremtiden.

Utvalget legger frem en rekke forslag til tiltak, i alt 141. Det er utarbeidet en oversikt over økonomisk og administrative konsekvenser, men som i liten grad tallfester de enkelte tiltaksforslagene. Utvalget påpeker imidlertid at dette innebærer betydelige økninger i overføringene til kulturminnevernet. Utvalget foreslår at alle anbefalingene som har direkte økonomiske konsekvenser, enten blir dekket gjennom å øke de statlige tilskuddsordningene via et kulturminnefond eller ved hjelp av fradrag eller fritak gjennom skatte- og avgiftssystemet.

Et mindretall i utvalget tilrår ikke flertallets innstilling og deres særmerknad er i sin helhet tatt inn som eget kapittel. Miljøverndepartementet ber særskilt om merknader til dette kapitlet.

Det er i utvalgets innstilling fremmet 141 forslag til tiltak. Noen av disse er blitt igangsatt eller gjennomført i utvalgets arbeidsperiode. Blant annet har spørsmålet om et Kulturminnefond blitt løftet frem og behandlet av Stortinget i revidert nasjonalbudsjett.

Utvalget har videre prioritert 17 hovedområder hvor man mener at det er et særlig behov for fornyelse av kulturminnepolitikken, 7 på virkemidler og 10 på faglige områder.

Fylkesrådmannen anser at det er grunn til å se nærmere på mange av de foreslåtte tiltakene og prioriterte hovedområdene. Blant annet når det gjelder utforming av et nytt forvaltningssystem med til dels nye virkemidler, vil det være behov for grundige drøftinger av hvordan dette vil påvirke kulturminner og kulturmiljøer og forvaltningen av disse i samspill med øvrig arealforvaltning og planlegging. Fylkesrådmannen anser at et differensiert forvaltningssystem og fredningspolitikk, med utgangspunkt i et nytt verdigrunnlag for kulturminner kan gi et bredere vern og større engasjement i de ulike lag av arealforvaltningen. Fylkesrådmannen anbefaler at dette ses i lys av fylkeskommunens nye rolle og den regionalpolitiske arena fylkeskommunen skal fylle. Fylkesrådmannen ser ikke behov for noen ny Kulturminnelov, men ser behovet for et bedre samspill mellom kulturminneloven og plan- og bygningsloven. Fylkesrådmannen anser at det er betimelig å definere de frivillige organisasjonenes rolle og at det vil være hensiktsmessig for Staten å utdype de nye tankene om medforvaltning og medvirkning i fremtidens kulturminnevern- og forvaltning

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Miljøverndepartementet har sendt ut på høring *NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk*. Høringsfristen er satt til 28.06.02. Bakgrunnen er at Stortinget våren 1998 anbefalte å sette ned et offentlig utvalg som skulle utrede en ny kulturminnepolitikk. Utvalget ble oppnevnt 09.04.99 med Tora Aasland som leder.

Utvalget har lagt frem et arbeid som er tredelt;

1. Sammendrag og hovedstrategier: Mandat, sammensetning, arbeid og rammevilkår.
2. Verdigrunnlag og hovedlinjer i en ny kulturminnepolitikk.
3. Forslag til tiltak.

Oppgavefordelingsutvalget har parallellt med Kulturminneutvalgets arbeid lagt til grunn prinsipper for en ny oppgavefordeling mellom stat, fylke og kommune. I dette ligger at en større del av dagens miljøoppgaver skal legges nærmere brukerne. Dette er omtalt som *Kommuneprosjektet* i utvalgets arbeid. Miljøverndepartementet gjennomførte høsten 2001 en omfattende kartlegging av hvilke oppgaver, hvilket ansvar og hvilken myndighet fylkeskommunene og kommunene bør ha i fremtiden. Fylkesutvalget behandlet denne høringen i sak 214/01 og fattet følgende vedtak:

1. *Fylkesutvalget tar til orientering det drøftingsgrunnlaget som Miljøverndepartementet har sendt på høring, og stiller seg positiv til ytterligere overføring av ansvar og myndighet på kulturminneområdet til kommunesektoren.*
2. *Fylkesutvalget anser at den beste ressursutnyttelsen er å bygge på den kompetansen som finnes i forvaltningssystemet i dag, og anbefaler at kulturminneforvaltningen i hovedsak styrkes gjennom overføring av økt myndighet og ansvar til fylkeskommunene. Fylkesutvalget mener at den regionale kompetanse som er bygd opp i kulturminneforvaltningen gjennom fylkeskommunen, vil være viktig i veiledning overfor kommunen og mener også at forvaltningsansvar innen for områder som er av regionalkarakter tillegges fylkeskommunen.*

Utredningens forslag

Utvalget legger frem en rekke forslag til tiltak, i alt 141, fordelt på 10 kapitler:

- Kulturminner og kulturmiljøer som fellesskapsverdier i et lokalsamfunn; 9 forslag til tiltak, de viktigste går på medvirkning og grunnlag for lokalt engasjement.
- Eier og rettighetshavere; 31 forslag til tiltak, de viktigste inkluderer tanker om større medvirkning i forvaltningen av kulturminner fra eiere og brukere. Tiltaksforslagene setter også større fokus på Staten som en betydelig eier og forvalter av egne kulturminner.
- Frivillig arbeid; 6 forslag til tiltak, med særlig vekt på de frivillige organisasjonenes rolle og medvirkning i arbeidet med bevaring.
- Museene i kulturminnearbeidet; 9 forslag til tiltak, med en større fokus på museenes rolle og medvirkning, særlig i formidlingssammenheng.

- Juridiske virkemidler; 20 forslag til tiltak, med særlig vekt på behovet for en ny kulturminnelov og endringer i samspillet mellom kulturminneloven og plan- og bygningsloven.
- Styrking av de økonomiske virkemidlene; 11 forslag til tiltak. Forslagene påpeker at kulturminnevernet behøver økte ressurser og foreslår Kulturminnefondet som ett av disse.
- Organisering av den offentlige kulturminneforvaltningen; 13 forslag til tiltak med utgangspunkt i Oppgavefordelingsutvalgets innstilling. Større deler av forvaltningsoppgavene kan differensieres på ulike parter og forvaltningsnivåer enn i dag.
- Kunnskap, forskning og kunnskapsspredning; 22 forslag til tiltak, med en felles nevner i økt kompetanse og større fokus på utdanning og forskning.
- Registre og miljøovervåkning; 6 forslag til tiltak koblet til forskning og eksisterende tiltak på området.
- Internasjonalt samarbeid på kulturminnefeltet generelt og utviklingssamarbeid spesielt; 13 forslag til tiltak, med vekt på både nordisk og internasjonalt samarbeid, også gjennom samarbeidet i EU.

Det er utarbeidet en oversikt over økonomisk og administrative konsekvenser, men som i liten grad tallfester de enkelte tiltaksforslagene. Utvalget påpeker imidlertid at dette innebærer betydelige økninger i overføringene til kulturminnevernet. Utvalget foreslår at alle anbefalingene som har direkte økonomiske konsekvenser, enten blir dekket gjennom å øke de statlige tilskuddsordningene via et kulturminnefond eller ved hjelp av fradrag eller fritak gjennom skatte- og avgiftssystemet.

Et mindretall i utvalget tilrår ikke flertallets innstilling og deres særmerknad er i sin helhet tatt inn som eget kapittel. Miljøverndepartementet ber særskilt om merknader til dette kapitlet.

Vurdering av utvalgets forslag til tiltak

De 141 forslagene til tiltak som utvalget foreslår er for omfattende til å kunne kommenteres enkeltvis. En del av dem har imidlertid direkte relevans for fylkeskommunes rolle som forvaltningsmyndighet for kulturminnevernet og for den videre utviklingen av fylkeskommunens rolle som regionalpolitisk aktør. Bemerkningene i det videre følger derfor utredningens hovedstruktur.

Utredningens mål, strategier og innsatsområder som grunnlag for en framtidsrettet kulturminnepolitikk.

Fylkesutvalget har tidligere gitt sin tilslutning til Miljøverndepartementets høring om Kommuneprosjektet og lagt til grunn en større differensiering av dagens oppgaver, inkludert større ansvar til kommunesektoren. En ny kulturminnepolitikk bør etter Fylkesrådmannens syn bygge på disse prinsippene. I dette ligger det at prioriteringene må synliggjøres gjennom relevante virkemidler og bruk av tilskuddsmidler. Dagens system kan etter Fylkesrådmannens syn i for stor grad virke mot sin hensikt, da kulturminnepolitikken er utydelig og kan virke provoserende i forhold til det lokalpolitiske skjønn. For at kulturminnepolitikken skal bli tydelig og styrende, bør den ses i sammenheng med den øvrige arealforvaltningen og innebære overføring av større myndighetsoppgaver til det regionale leddet. Fylkesrådmannen anser at utvalgets fokus på mål, strategier og innsatsområder i for liten grad tar utgangspunkt i oppfatningen om en ny oppgavefordeling, spesielt i forhold til fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør i Stortingsmelding 19, og at utvalgets fokus i for stor grad legges på ikke definerte oppfatninger om fremtidens kulturminneforvaltning.

Hvordan legge til rette for aktiv bruk og ivaretagelse av mangfoldet i kulturarven?

Aktiv bruk og ivaretagelse innebærer medvirkning og medforvaltning. I dette ligger det en holdningsendring om at kulturminner og kulturmiljøer godt kan forvaltes av andre enn av den offentlige forvaltningen selv, dvs av eiere, brukere og allmenheten representert ved organisasjoner oa. Dette er en holdningsdreining som etter Fylkesrådmannens syn forutsetter en politisk diskusjon om verdigrunnlaget for fremtidens forvaltning. Utvalget fokuserer på lokalt initiativ og lokal medvirkning, men problematiserer dette i liten grad i forhold til de direkte konsekvensene dette kan medføre, dvs endringer i forvaltningssystemet og i verddivurderingene. Fylkesrådmannen vil påpeke den motsetningen som ligger i vern av kulturminner for kulturminnets egen skyld og vern mot forfall og forbruk. Fylkesrådmannen anser at denne problemstillingen med fordel kunne vært avklart som forutsetning for en diskusjon om aktiv bruk og ivaretagelse av kulturarven.

Kulturminner og kulturmiljøer som grunnlag for verdiskaping

Fylkesrådmannen anser at økonomiske virkemidler er en bærebjelke i fortsatt arbeid med vern og bevaring av kulturminner og kulturmiljøer. I dette ligger at økonomiske virkemidler som har en positiv effekt på vern og bevaring har vært av stor betydning for å komme opp på og holde kulturminnene på et akseptabelt vedlikeholds nivå. Særlig for en del eldre bygningsmasse, og spesielt for en del tidlige fredningsobjekter, er etterslepet på vedlikehold betydelig. Dette har igjen den effekt at vern av ikke fredete objekter blir nedprioritert fordi de samlede ressursene, økonomiske og innsatsmessige, er knappe.

Kulturminnefondet er et svært positivt tiltak, men er primært rettet mot de ikke fredete objektene. Dette medfører at denne kulturminnegruppen vil kunne få et løft i forhold til dagens fokus. Dette innebærer imidlertid ingen endring for de fredete objektene, verken arkeologiske, bygningsojekter eller kulturmiljøer og fredningsområder. Disse har et vedlikeholds- og investeringsbehov som er betydelig. Det er fylkesrådmannens syn at Staten bør bære en betydelig del av den økonomiske merbelastningen som en fredning innebærer. Det må derfor avsettes betydelig midler til dette arbeidet og mer enn i dag. De fylkeskommunale midlene til bygningsvern (i økonomiplanen for de seneste årene avsatt 230.000.-) som primært er rettet mot ikke fredete objekter har ligget lagt under det innmeldte behovet (for 2002 er søknadssummen kr 2.600.000.-).

Kulturminnene er en liten påaktet ressurs som grunnlag for verdiskaping, i fylkeskommunal regi. Dette arbeidet er det etter Fylkesrådmannens oppfatning andre som har sett mulighetene for å utnytte, men i liten grad i samarbeid med fylkeskommunen som forvaltningsmyndighet for de samme kulturminnene. Derfor oppfattes denne virksomheten i noen grad som en motsetning til vern. Fylkesrådmannen anser at dette arbeidet med stor fordel kunne vært formalisert i større grad, slik at næringsvirksomhet og verdiskaping innenfor kulturminnesektoren kunne ses i lys av fylkeskommunens øvrige ansvar og oppgaver.

Eiernes og brukernes rolle og situasjon i kulturminnearbeidet

Utvalget har gjennomgående et svært bredt fokus på eiernes og brukernes rolle og situasjon. I mindre grad er kulturminnenes situasjon fokusert. Fylkesrådmannen anser at dette er betegnende for utvalgets arbeid. Sett i lys av en ny oppgavefordeling og økt ansvar til kommunesektoren, samt nye tanker om medvirkning og medforvaltning, anser fylkesrådmannen at utvalget med fordel kunne ha

signalisert en tydeligere holdning til forvaltningen av de ulike kulturminnekategoriene. Det burde i tillegg vært lagt sterkere føringer for et differensiert vern som grunnlag for diskusjonen om eiernes og brukernes rolle og situasjon. Fylkesrådmannen anser at utvalgets arbeid ikke er tydeliggjort godt nok for å kunne legge dette til grunn for en fremtidig kulturminneforvaltning.

Partnerskap og samarbeid

Det er av avgjørende betydning for en forutsigbar forvaltning at systemet er tydelig og enhetlig. Partnerskap er en interessant samarbeidsmodell, men som forutsetter likeverd mellom partene. Fylkesrådmannen vil understreke at frivillige organisasjoner og museer vanskelig kan spille en betydelig rolle i det fremtidige kulturminnevernet dersom de ikke får en ny og endret rolle i forhold til forvaltningssystemet. Dersom organisasjonenes og museenes rolle i kulturminnevernet ikke er tenkt direkte forvaltningsrelatert, kan de etter fylkesrådmannens syn vanskelig inngå partnerskapsavtaler om arbeidsfordeling og ansvar. Forvaltningssystemet må etter fylkesrådmannens syn være tydelig for brukerne, og bør slik fylkesrådmannen ser det i hovedsak ligge til det regionale leddet. I hht Stortingsmelding nr 19 om oppgavefordeling og fylkeskommunens tidligere behandling av *Kommuneprosjektet* er det lagt vekt på et nytt forvaltningssystem med tydeligere ansvar som står i direkte forhold til de ulike forvaltningsorganenes forskjellige roller. Fylkesrådmannen er usikker på om uforpliktende roller er hensiktsmessig og fornuftig i et forvaltningssystem som er såpass lovregulert som i dag, både med hensyn til kulturminneloven, men også plan- og bygningsloven.

Kompetanseoppbygging og utdanning

I høringen om *Kommuneprosjektet* kom det tydelig fram at mange er opptatt av kompetanse, kunnskapsoppbygging og registersituasjonen. Fylkesrådmannen registrerer at det er stor variasjon og spredning i kompetanse og kunnskap om kulturminner i kommuner, organisasjoner og blant allmenheten. Kunnskapsoppbygging på feltet vil derfor kunne bidra positivt, særlig i forhold til tiltak rettet mot barn og unge og forvaltning på lokalt nivå. Dette krever en del endringer i forhold til dagens system

- Det må satses på kunnskapsoppbygging i skoleverket
- Registersituasjonen må bedres og gjøres allmenn tilgjengelig, spesielt mot forvaltning på lokalt nivå
- Utdanningen innenfor forvaltningsrelaterte fag innenfor kulturminnevernet må rettes i større grad mot samfunnsplanlegging og forvaltning på alle samfunnsnivå
- Kompetanse må sikres i alle nivå av forvaltningen.

Mindretallets særmerknad

Fylkesrådmannen merker seg mindretallets særmerknad. Mindretallet er uenig i tolkingen av utvalgets mandat og løsning av oppgaven. Mindretallet understreker dette ved en rekke diskusjoner knyttet enten til oppfatninger om dagens situasjon eller utvalgets arbeid, med særlig utgangspunkt i eiernes oppfatninger om kulturminner og kulturminnevern. Mindretallet anser videre at eiernes og brukernes situasjon i for liten grad er belyst. Med bakgrunn i det som allerede er sagt er det V Fylkesrådmannens oppfatning at eiernes rolle er grundig belyst i utredningen. Fylkesrådmannen anser ikke at det er på dette feltet utvalget har lagt for liten innsats. Fylkesrådmannen kan ellers se at mindretallet i enkelte sammenhenger har satt fokus på aktuelle problemstillinger, som for

eksempel innløsningsplikt for fredningsområder, forholdet til de frivillige organisasjonene og ordninger i andre land, og foreslår at disse blir kommentert spesielt i en eventuell stortingsmelding.

Kommuneprosjektet

Utvalget ber om kommentarer til det pågående *Kommuneprosjektet* i lys av innstillingens mål, strategier og tiltak. Fylkesutvalget har tidligere uttalt seg til *Kommuneprosjektet* i sak 214/01. Fylkesutvalget stilte seg positiv til ytterligere myndighetsoverføring til kommunesektoren og anbefalte at denne i hovedsak ble lagt til fylkeskommunen. Det ble i fylkesrådmannens saksforelegg lagt vekt på at kommunene spiller en svært viktig rolle i den uformelle forvaltningen av kulturminner og kulturmiljøer ved at plan- og bygningsloven er styrende for all arealbruk. Samtidig ligger forvaltningen av de samme kulturminnene i dag i første ledd til fylkeskommunene. Det kan derfor være hensiktsmessig å se nærmere på denne todelingen i forhold til å styrke fylkeskommunens regionalpolitiske rolle og gi kommunesektoren økt handlingsrom. Fylkesrådmannen uttalte følgende i innstillingen i sak 214/01:

På bakgrunn av høringen av drøftingsgrunnlaget som fylkeskommunen har gjennomført hos Akershus-kommunene, og avholdt møte med kommunene, Miljøverndepartementet og Riksantikvaren, ser fylkesrådmannen at det vil være store fordeler ved en reform på dette fagfeltet. Fylkesrådmannen anser ut fra kommunenes tilbakemeldinger og diskusjonen i høringsmøtet at det springende punktet er kompetanse. Fylkesrådmannen mener på denne bakgrunn at de beste resultatene av reformen vil oppnås ved å tilføre fylkeskommunene økt ansvar og myndighet etter utvalgte deler av kulturminneloven, ved utarbeidelse av mer forpliktende og forutsigbare styringsdokumenter på området, og ved en styrking av kommunenes ansvar og bruk av plan- og bygningsloven.

Museer og fornminneformidlingsfaglige synspunkter

Museenes rolle og potensial for utvidete oppgaver

Utredningens visjon er at kulturminner og kulturmiljøer skal være kilder til opplevelse, utvikling og verdiskaping. I denne sammenhengen peker museene seg ut som sentrale møtesteder. De er betydelige bygningsbevarere gjennom eierskap til et stort antall verneverdige hus. Dermed tar de vare på ressurser som i svært mange tilfeller ellers ville vært forskuslet. I tillegg vektlegges den erfaringen museumspersonalet har med formidling som et hovedanliggende. Kombinasjonen av møteplass, bevaring og formidling åpner for et langt tettere samarbeid mellom kulturminnevernet og museene.

Museumsdefinisjonens innhold – å dokumentere, bevare, forske og formidle – tar således direkte fatt i noen sentrale punkter i utredningen sett i forhold til kulturminnevernet.

(Bygnings)dokumentasjonsaspektet har i stor grad vært ivaretatt gjennom samarbeidsprosjekter mellom offentlig forvaltning, museer, frivillige organisasjoner (venneforeninger, historielag osv) og ikke minst eiere. Det er imidlertid i dag i liten grad slik at gamle bygninger flyttes på museum. Nyere bevaringsteori fremhever bevaring i det opprinnelige miljøet som det beste, da får bygningen fortelle sin historie i de omgivelser den har fungert i gjennom årene. Bevaringsmåten ligger også til rette for at et hus ikke nødvendigvis må skifte eierskap for å få en museal betydning. *Akershus*

fylkeskommune vil i den forbindelse peke på et gammelt og svært mye fremholdt synspunkt i bevaringsdebatten, nemlig det at man må gjøre eierne i stand til å ta ansvar.

Bevaringsaspektet vil selvsagt variere i forhold til bygningens alder og kulturhistoriske verdi. I noen tilfeller vil vern og vedlikehold være knyttet til kulturminneloven, ved et fredningsvedtak eller ved en alder som tilsier spesielle vurderinger. Bærekraftsperspektivet kommer her inn som et vesentlig moment, samtidig som det å ta hånd om bygningene må bli et fellesanliggende for forvaltningens og museets antikvariske kompetanse. *Den viktige innsatsen her vil gå ut på gjøre museene kompetente og gjøre forvaltningen økonomisk i stand til å ta det nødvendige ansvaret.*

Forskningsaspektet er den siden ved museumsarbeidet som oftest får lide under dårlige økonomiske kår. For at de vitenskapelige kompetente ansatte ved museene skal kunne bruke den forutsatte tiden på forskning, må museene gjennom museumsreformen få nok midler til å ivareta både de administrative oppgavene og oppdatere og styrke forskerkompetansen.

Samarbeidsprosjekter mellom forskere i forvaltningen og museene vil så være en selvfølge.

Museumsreformen må sammen med den nye kulturminnepolitikken gi de konsoliderte museene økonomisk ryggrad til å fremskaffe ny viten om bygningene og om bygningshåndverkene.

Formidlingssiden er museenes store kapital inn i den nye kulturminnepolitikken, men også her er museumsreformen en viktig medspiller. I reformarbeidet er det understreket at det lokale engasjementet skal bevares og styrkes. Det å ta vare på den kompetansen som en venneforening eller et historielag besitter når det gjelder lokalmiljøets historiske bygninger vil være av uvurdelig betydning for hvor godt og riktig det er mulig å formidle de gamle husene og livet mellom dem. De museumsansattes spesialkompetanse må her spille med, sammen med forvaltningens kunnskap om hvilke muligheter som finnes. Også her er det svært viktig med et godt samarbeid mellom eierne, de frivillige organisasjonene og de profesjonelle. *Museene må gis økonomisk mulighet til å formidle bygningsarven innenfor en slik sammenheng.*

Totalt sett handler en forsterket kulturminneinnsats også ved museene om å styrke vår kollektive hukommelse, ta vare på store bygningsverdier og styrke de identitetsbyggende, rotfestende og miljøskapende sidene ved museene. Samtidig skal fremtidige generasjoner gis en mulighet til å vurdere denne delen av kulturarven ut fra metoder som pr idag ikke engang er utviklet. Ut fra dette perspektivet er holdningen i utredningen prisverdig. Behovet for ressurser er imidlertid helt ufrakommelig, også dersom museene skal innta en mer sentral posisjon når det gjelder formidling av bygningsbevaring samt antikvarisk rådgivning. Det trengs også sterke strategier for samarbeid mellom private eiere, frivillig organisasjoner og offentlig forvaltning, der en nødvendig størrelse er en kontinuerlig kompetansevekst.

Fylkesrådmannens vurderinger og anbefalinger

Det er i utvalgets innstilling fremmet 141 forslag til tiltak. Noen av disse er blitt igangsatt eller gjennomført i utvalgets arbeidsperiode. Blant annet har spørsmålet om et Kulturminnefond blitt løftet frem og behandlet av Stortinget i revidert nasjonalbudsjett.

Utvalget har videre prioritert 17 hovedområder hvor man mener at det er et særlig behov for fornyelse av kulturminnepolitikken, 7 på virkemidler og 10 på faglige områder.

Fylkesrådmannen anser at det er grunn til å se nærmere på mange av de foreslåtte tiltakene og prioriterte hovedområdene. Blant annet når det gjelder utforming av et nytt forvaltningssystem med

til dels nye virkemidler, vil det være behov for grundige drøftinger av hvordan dette vil påvirke kulturminner og kulturmiljøer og forvaltningen av disse i samspill med øvrig arealforvaltning og planlegging. Fylkesrådmannen anser at et differensiert forvaltningssystem og fredningspolitikk, med utgangspunkt i et nytt verdigrunnlag for kulturminner kan gi et bredere vern og større engasjement i de ulike lag av arealforvaltningen. Fylkesrådmannen anbefaler at dette ses i lys av fylkeskommunens nye rolle og den regionalpolitiske arena fylkeskommunen skal fylle. Fylkesrådmannen ser ikke behov for noen ny Kulturminnelov, men ser behovet for et bedre samspill mellom kulturminneloven og plan- og bygningsloven. Fylkesrådmannen anseer at det er betimelig å definere de frivillige organisasjonenes rolle og at det vil være hensiktsmessig for Staten å utdype de nye tankene om medforvaltning og medvirkning i fremtidens kulturminnevern- og forvaltning.

Saksbehandler	Ronny Henriksen, 22 05 55 90
Stab	Regional forvaltning
Vedlegg nr./tittel	1. Høring av NOU 2002:1 Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk
Utrykte vedl. nr./tittel	1. NOU 2002:1 Fortid former framtid. Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk
Utrykte vedlegg kan fåes ved henvendelse til: Stab for regional forvaltning, Ronny Henriksen, 22 05 55 90	

Saksprotokoll

Saken er behandlet i:

Utvalg: Fylkesutvalget

Møtedato: 25.06.02

Sak/notat: Sak 0095/02 Arkivsak: 02/01684/005/

Tittel: HØRING AV NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Utvalgets behandling:

Forslag:

Representanten Ingfrid O.Tveit (Frp) fremmet følgende forslag :

- 1. Forvaltningen av kulturminnevernet bør være en statlig oppgave.*
- 2. Bedrifter, næringsdrivende o.l som yter økonomiske tilskudd til kulturvern bør tilgodeses med fradrag i ligningen.*

Representanten Hanne Mæland (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

Utredninger som er på høring oversendes umiddelbart berørte hovedutvalg og fylkesutvalgets medlemmer.

Votering:

1. Ingfrid O.Tveits forslag fikk 2 stemmer (Frp) og falt.
2. Fylkesrådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.
3. Hanne Mælands tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Utvalgets vedtak:

- 1. Fylkesutvalget anser at NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer for en ny kulturminnepolitikk, legger et godt grunnlag for videre arbeid for endringer i kulturminnevernet.*
- 2. Fylkesutvalget anbefaler at det utarbeides en Stortingsmelding om oppgaveendringene innen kulturminnevernet og de økonomiske forpliktelsene knyttet til disse.*

3. *Fylkesutvalget anbefaler at endringene i kulturminnevernet ses i lys av fylkeskommunens fremtidige rolle som regionalpolitisk aktør, jf Stortingsmelding nr 19 om oppgavefordelingen.*
4. *Utrekninger som er på høring oversendes umiddelbart berørte hovedutvalg og fylkesutvalgets medlemmer.*

Rett kopi bekreftes.

Dato 01.07.02

Tone Lystad Olsen

Tone Lystad Olsen

Saksprotokoll

Saken er behandlet i:

Utvalg: Hovedutvalg for kultur
Møtedato: 17.06.02
Sak/notat: Sak 0022/02 Arkivsak: 02/01684/003/

Tittel: HØRING AV NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Utvalgets behandling:

Votering:

1. Fylkesrådmannens innstilling punkt 1-2 ble enstemmig vedtatt.
2. Fylkesrådmannens innstilling punkt 3 ble vedtatt med 11 mot 2 stemmer (2 Frp)

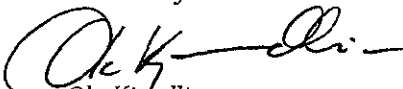
Utvalgets vedtak:

Hovedutvalg for kultur anbefaler fylkesutvalget å fatte følgende vedtak:

1. *Fylkesutvalget anser at NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer for en ny kulturminnepolitikk, legger et godt grunnlag for videre arbeid for endringer i kulturminnevernet.*
2. *Fylkesutvalget anbefaler at det utarbeides en Stortingsmelding om oppgaveendringene innen kulturminnevernet og de økonomiske forpliktelsene knyttet til disse.*
3. *Fylkesutvalget anbefaler at endringene i kulturminnevernet ses i lys av fylkeskommunens fremtidige rolle som regionalpolitisk aktør, jf Stortingsmelding nr 19 om oppgavefordelingen.*

Rett kopi bekreftes.

Dato 18.juni 2002

Ole Kjendlie